Природні умови України (Запорізького краю, Якимівського району)

План

1. Характеристика екологічної ситуації
2. Рельєф
3. Клімат
4. Ґрунти
5. Води
6. Висновок

Вступ

Вивчення природи свого краю є обов'язковою умовою підготовки майбутніх працівників дошкільних закладів.

У підготовці працівників дитячих дошкільних закладів це неприпустимо, оскільки вся робота з ознайомлення дошкільників з природою перш за все ґрунтується на вивченні найближчого оточення, будується через безпосередній контакт з природою.

Характеристика екологічної ситуації у місті Запоріжжі

Запорізький регіон є одим з найбільших виробників високоякісних сталей, кольорових металів, різноманітного обладнання, легкових автомобілів та іншого.

Наявність в Запоріжжі та області потужного промислового потенціалу неминуче призводить до значних обсягів викидів у атмосферу.

Великою проблемою є скидання в малі та середні річки забруднених та недостатньо очищених зворотних вод через неефективну роботу очисних споруд або взагалі їх відсутність, особливо в житлово-комунальному господарстві.

Основними проблемами забруднення повітря області та м. Запоріжжя продовжують залишатися:

- застарілі технології та устаткування, на базі яких функціонують підприємства.
- значна частка газоочисного обладнання, яке експлуатується на підприємствах, морально і фізично застаріла.
- постійно збільшуються обсяги викидів від автотранспорту, доля яких у загальному об’ємі викидів складає 30 %.

Вплив людини на природні системи

Як показують більшість досліджень, діяльність людини негативно впливає на складні природні системи.

Особливо це стосується:

- розорювання та зміни рельєфу у природоохоронних зонах, зонах поповнення водних запасів, по берегах річок тощо.
- нерегульованих стоків тваринницьких господарств;
- знелісснення;
- неконтрольованої забудови вздовж берегів малих річок.

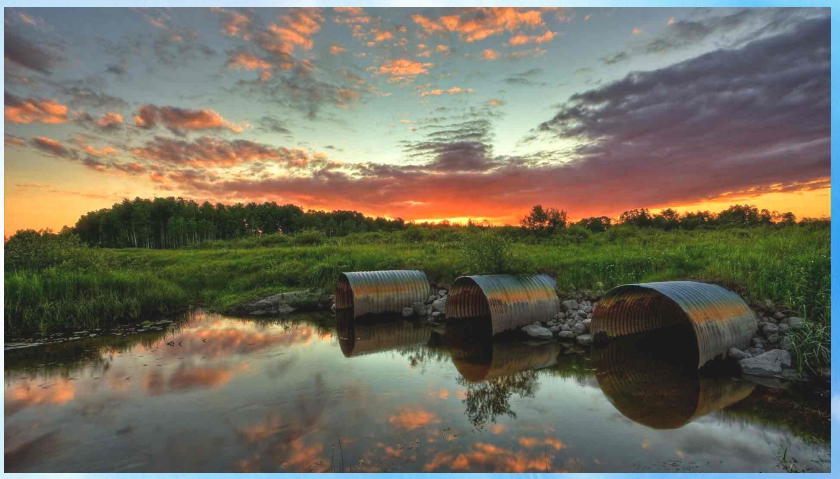

uchkeken-sp.ucoz.com

Важливо відзначити, що однією з найбільших проблем на сьогодні є аграрний сектор, де надмірний вміст залишків пестицидів ніяк не контролюється й не усувається.

Географічне положення Запорізького району

Запорізька область розташована у південно-східній частині України і межує з Херсонською, Дніпропетровською, Донецькою областями. Південні кордони області омиваються водами Азовського моря, довжина берегової лінії якого в межах області перевищує 300 км.

На сході і південному сході омивається Молочним та Утлюцьким лиманами, на півдні – Азовським морем.

Дно лиманів вкрито товстим шаром лікувальних грязей, які використовуються лікувально-оздоровчими закладами. Неподалік від сіл Шелюги та Богатир знаходяться джерела лікувальної води.

Рельєф

Рельєф – це сукупність різноманітних за формою і походженням нерівностей земної поверхні.

Сучасний рельєф поверхні України сформувався в процесі тривалої складної взаємодії ендогенних та екзогенних процесів.

Ендогенні – це внутрішні процеси, які призводять до руху земну кору і супроводжуються землетрусами, розломами, зміщенням ділянок поверхні.

Екзогенні – це зовнішні процеси, що відбуваються на поверхні землі під

впливом вітру, води, льоду, сонячної енергії, життєдіяльності організмів тощо.

Під їх впливом виникають ерозії, зсуви, карстові процеси.

Рельєф Запорізької області

Запорізькій області притаманний рівнинний ландшафт. Ґрунти переважно чорноземні. Територія Запорізької області в цілому має рівнинну поверхню, але на ній помітно виділяється підвищенні та зниженні ділянки, які за своїми формами, походженням і віком відрізняються одна від одної.

Найбільше підвищена середньо-східна частина області, називана Приазовською височиною. Вона простягається на схід і на територію Донецької області, де стикається з Донецьким кряжем.

Запорізька область багата на поклади рудних корисних копалин, зокрема залізних руд і марганцю .

Із семи розвіданих в Україні родовищ золота 5 заплановано розробляти у центральній частині країни, зокрема і на території Запорізької області.

Рельєф Якимівського району

Рельєф району рівнинний, середньостатистична висота над рівнем моря становить 10-15 м.

Значення рельєфу в господарській діяльності людини

Рельєф безпосередньо та опосередковано впливає на господарську діяльність людини. Від нього залежать площі орних земель, сіножатей, пасовищ, що визначають виробничу спеціалізацію сільського господарства.

Корисні копалини Якимівського району

Територія району на сході і південному сході омивається Молочним та Утлюцьким лиманами, дно яких вкрито товстим шаром лікувальних сірководневих грязей, які використовуються бальнеогрязевим санаторіями для лікування захворювань периферійної нервової системи, кістково-м’язової системи.

Клімат

Клімат – це багаторічний режим погоди в даній місцевості, зумовлений географічними умовами.

Клімат має величезне значення, оскільки під впливом основних факторів кліматоутворення – тепла, вологи, тривалості світлового дня – формується відповідна рослинність.

Закономірності формування клімату кліматотворні фактори

Загальною закономірністю клімату України є зростання його континентальності з заходу на схід і близька до широтної зональність у розподілі температури, вологості та опадів. Це пов’язано з різною віддаленістю західних і східних районів від Атлантичного океану.

Основними кліматоутворюючими факторами є:
кількість сонячної радіації
підстилаючи земна поверхня
циркуляція атмосфери

Сонячна радіація

Сонячна радіація (надходження сонячного тепла до поверхні Землі) є одним з визначальних факторів клімату. Більша частина сонячної радіації припадає на теплий період року, особливо на травень – вересень.

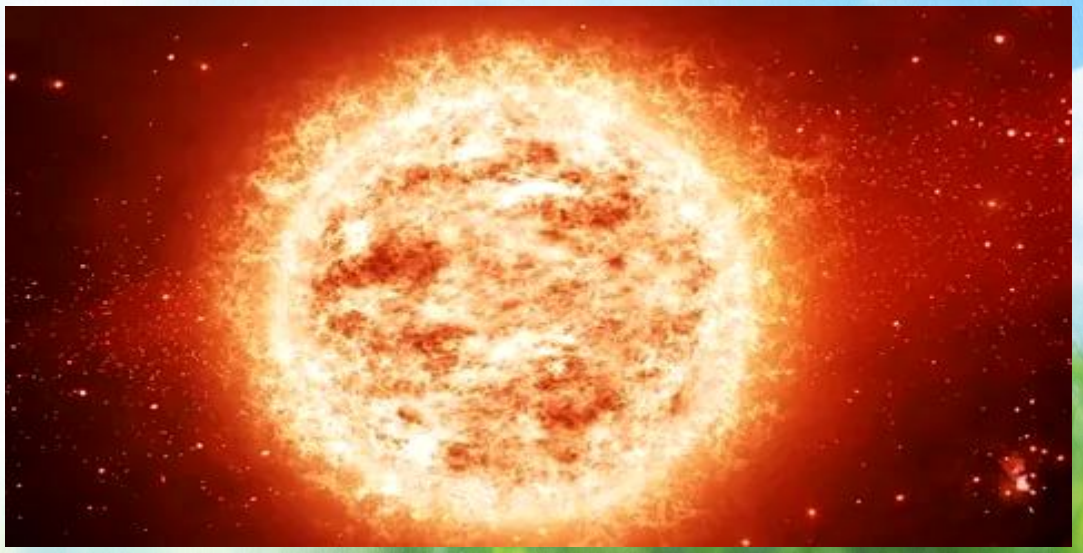

Циркуляція атмосфери

Циркуляція атмосфери – другий важливий фактор кліматоутворення. Рівнинний характер рельєфу сприяє вільному пересуванню повітряних мас з різними властивостями – теплих і холодних, сухих і зволожених. температура повітря і бувають відлиги. **Основна причина руху повітряних мас –** нерівномірне нагрівання земної кулі, що зумовлює різницю в тиску. В атмосфері виникають вихорі великих масштабів – циклони і антициклони.

Циклони і антициклони

Циклони – це висхідні атмосферні вихорі із зниженим атмосферним тиском у центрі і з вітрами від периферії до центру.

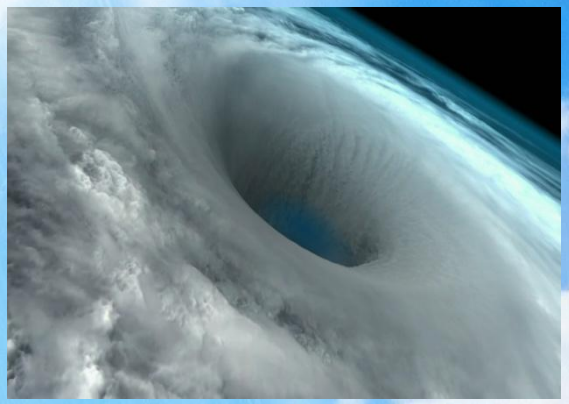

Антициклони – низхідні атмосферні вихорі із замкненою, областю підвищеного тиску в центрі, від якого вітри дмуть до периферії.

Клімат Якимівського району

Клімат Якимівського району помірно-континентальний з вираженими засушливо-суховійними явищами, тобто типовий клімат степів. Важливою характеристикою для сільського господарства є безморозний період, тривалість якого становить 175-185 днів.

Середня температура січня становить −3 °С −5 °С, червня від 22,6 °С до 23,5 ° С. Для району характерний континентальний тип річного руху опадів із максимумом навесні та влітку, мінімумом взимку.

Опади переважно фронтальні, випадають у вигляді дощу та снігу, для літнього періоду характерні зливи.

Випаровуваність по території району перевищує величину опадів, коефіцієнт вологості менше 1, через що район відносять до регіонів недостатньої вологості.

Дошкільників цікавлять атмосферні опади, їх різноманітність. Тому в процесі повсякденних спостережень слід навчити їх розрізняти деякі види хмар,стежити за їх рухом, помічати, які хмари найчастіше пов'язані з певними опадами. Дітей слід знайомити з різними видами опадів.

Прогнозування погоди та використання місцевих ознак погоди у роботі с дошкільниками

Прогнозування погоди здійснюється метеорологічними станціями, створеними в багатьох місцях земної кулі. Велике значення для вивчення і прогнозування погоди мають метеорологічні супутники Землі. Завдяки застосуванню інформації з супутників і електронно-обчислювальної техніки прогнози погоди стають дедалі точнішими.

Важливе практичне і пізнавальне значення мають спостереження місцевих ознак погоди, за якими можна передбачати погоду на короткі відрізки часу, а інколи й на добу. Ознайомлення старших дошкільників з місцевимиознаками погоди сприяє їх практичному спостережливість, допитливість.

Ґрунти України

Ґрунт – це поверхневий шар земної кори, видозмінений під впливом фізичного, хімічного і органічного вивітрювання. Це ланка, що зв’язує живу і неживу природу. Складається з твердих речовин, ґрунтової води,повітря і живих організмів.

Найважливіші морфологічні ознаки ґрунтів:

- забарвлення
- структура
- будова
- механічний склад
- включення

Забарвлення – це одна з важливих морфологічних ознак, за якою деякі ґрунти навіть одержали назву (чорноземи, каштанові, буроземи, сіроземи). Колір ґрунтів залежить від сполук, що входять до його складу.

Структура. Ґрунти поділяються на структурні і безструктурні. У безструктурному ґрунті окремі механічні елементи (піщинки, пилуваті частинки) перебувають у вільному стані й не зв’язані одна з одною.

У структурному – вони поєднані в агрегати різної величини і форми, які і надають ґрунту певної структури

Будова ґрунту – щільність і пористість, які зумовлюють його водопроникність і аерацію.

Родючість ґрунту

Родючість ґрунту – це здатність забезпечувати рослини вологою, повітрям і поживними речовинами під час вегетації. Родючість значною мірою визначається кількістю і якістю гумусу. Утворення гумусу здійснюється під впливом мікроорганізмів з рослинних і тваринних решток.

Охорона ґрунтів

Основні напрями охорони ґрунтів:

- Підвищення родючості.
- Запобігання водній і вітровій ерозії.
- Запобігання повторному засоленню.
- Додержання суворої економії під час відведення земель народногосподарського використання.
- Проведення рекультивації угідь після гірничих і торфовиробок.

Охорона і раціональне використання ґрунтів – це система заходів, спрямованих на захист, якісне поліпшення і науково-обґрунтоване використання земельних фондів. Охорона ґрунтів необхідна для збереження та підвищення їх репродуктивної функції, для підтримки стійкості біосфери.

У зв’язку з цим охорона ґрунтів передбачає:

- обґрунтування і забезпечення досягнення раціонального землекористування;
- захист сільськогосподарських угідь від необґрунтованого їх вилучення для інших потреб;
- захист ґрунтів від ерозії, селів, підтоплення, заболочування, вторинного засолення, пересушення, інших несприятливих природних і техногенних процесів;
- підвищення родючості ґрунтів;
- боротьбу з деградацією ґрунтів, яка призводить до їх фізичного зношення

Води Запоріжжя

До водного фонду Запорізької області відносяться річки, озера, ставки, водосховища, землі водного фонду, підземні води. Водні об’єкти розподіляються на об’єкти загальнодержавного і місцевого значення. Азовське море, Дніпро та його притоки усіх порядків, а також річки Берда і Зелена відносяться до водних об’єктів загальнодержавного значення. Усі інші групи річок відносяться до водних об’єктів місцевого значення.

Води Якимівки

Селище розкинулося по обидва береги річки Малий Утлюг, яка належить до малих степових рік (довжина русла 67 км). В районі Якимівки річка представлена ізольованими плесами, які не мають течії. Взимку льодостав триває 2 - 3 місяці.

Річки Якимівського району

Малий Утлюг

Молочна

Молочний лиман

Великий Утлюг

Атманай

Тащенак

Малий Утлюг

Малий Утлюг – річка в Україні, в межах Мелітопольського і Якимівського районів Запорізької області. Впадає в Утлюцький лиман Довжина річки 67 км, площа басейну 560 км². Похил річки 0,9 м/км. Є ставки. Вода в річці слабомінералізована, забруднена стічними промисловими водами.

Молочна

- **Молочна** – річка в Україні, в межах Токмацького, Мелітопольського і (частково) Якимівського районів Запорізькій області. Впадає у Молочний лиман (басейн Азовського моря).
- Довжина 197 км (разом з Токмаком), площа басейну 3450 км². Глибина річки переважно 0,3-0,4 м, найбільша – 3,5 м. Похил річки 1,2 м/км. Правий берег високий і крутий, лівий низький і рівнинний.

Молочний лиман

- **Молочний лиман (Молочне озеро)** – лиман річки Молочної (басейн Азовського моря).
- Розташований на півдні Запорізької області. Західний берег лиману – в межах Якимівського району, східний – у межах Приазовського і (частково) Мелітопольського районів.

Великий Утлюг

- **Великий Утлюг** – річка в Україні, в межах Веселівськогоі Якимівського районів Запорізької області. Впадає до Утлюцького лиману (басейн Азовського моря).
- Довжина 83 км, площа водозбірного басейну 850 км^2. Похил річки 0,6 м/км. Споруджено кілька ставків. Використовується на сільськогосподарські потреби.

Атманай

Атманай — річка в Україні, в межах Якимівського району Запорізької області. Долина неглибока, з пологими схилами. На річці споруджено 3 греблі, через що більша частина заплави затоплена.

Тащенак

Тащенак — річка в Україні, в межах Мелітопольського та Якимівського районів Запорізької області. Впадає у Молочний лиман (басейн Азовського моря). Довжина 64 км, площа водозбірного басейну 480 км².

Влітку у верхів'ї пересихає. Використовується на зрошування.

Охорона вод

Охороні вод сприяє *раціональне водокористування* – комплекс заходів, спрямованих на зниження забору свіжої води промисловими, комунальними, сільськогосподарськими та іншими об’єктами та технологічно виправдане зменшення загальної витрати води у виробничих процесах.

Для створення сприятливого режиму водних об’єктів, попередження їх забруднення, засмічення і вичерпання, знищення навколоводних рослин і тварин, а також зменшення коливань стоку вздовж річок, морів та навколо озер, водосховищ і інших водойм встановлюються водоохоронні зони.

На території водоохоронних зон забороняється:

1) використання стійких та сильнодіючих пестицидів;
2) розміщення кладовищ, скотомогильників, звалищ, полів фільтрації;
3) скидання неочищених стічних вод, використовуючи рельєф місцевості (балки, пониззя, кар'єри тощо), а також у потічки.

Висновок

Ніщо не може так збагатити внутрішній світ дитини, облагородити вразливу дитячу душу, бути таким джерелом радощів і натхнення, як рідна природа у всій її багатогранній і гармонійній красі. Формуючи у дошкільників любов до рідного краю, потрібно навчити їх милуватися красивими краєвидами та навчити їх любити природу.

Список використаних джерел:

1. Яришева Н.Ф. Природа України. – Київ: Вища школа, 1995
2. https://uk.wikipedia.org/
3. http://akimorg.gov.ua/